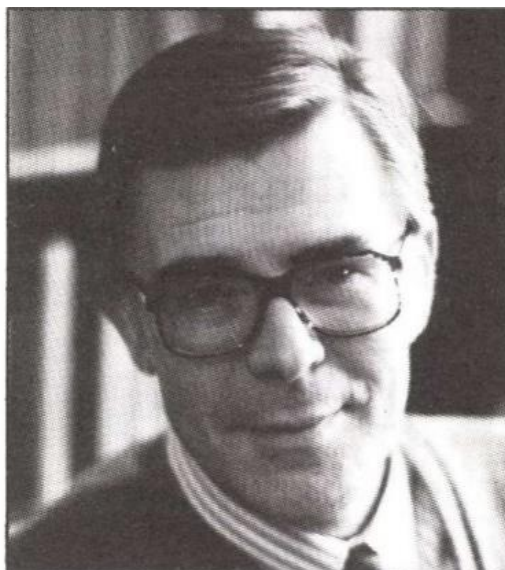

TÓSÉR DÁNIEL 80

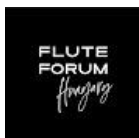

Tóser Dániel (Felvégi Andrea felvétele, Muzsika

**(Miskolc, 1945. december 27.)
fuvolaművész-tanár.**

[Interjú Tóser Dániellel](#) (36:53)

Készítette: Flute Forum Hungary Bán Máté és Simon Dávid 2021

Zenei tanulmányait Miskolcon kezdte, majd 1969-ben szerzett fuvolaművész-tanári diplomát a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán (ma Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem)

Munkahelyei:

1967–1969. Szombathelyi Szimfonikus Zenekar – I, fuvola
Szombathelyi Bartók Béla Zeneiskola – fuvolatanár.
1970 – 2012 (nyugdíjazásig) A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola
Zeneiskolai Tanárképző Intézete

Eközben:

1969–1972 Magyar Állami Operaház – zenekari művész
1970–1972 Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Debreceni Tagozata –
fuvolatanár
1972–1987 Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Miskolci Tagozat –
fuvolatanár, igazgató

1987–1989 Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola

Zeneiskolai Tanárképző Intézet – intézet igazgató

1990–1992 Művelődési és Köznevelési Minisztérium Zene- és Táncművészeti
Főosztály – főosztályvezető

A tanári munka mellett rendszeres fellépések szólistaként, kamaramuzsikusként, zenekari tagként történtek az Országos Filharmónia szervezésében, valamint az adott települések kulturális intézményeinek meghívására történtek.

10 éven át tagja volt a Miskolci Új Zenei Műhelynek (Művészeti vezető: Selmeczy György).

Külföldi szereplések Finnországban, SZU-ban, Lengyelországban, NDK-ban, Nyugat-Németországban, Csehszlovákiában, Ausztriában voltak.

A nyugdíjba menetel után:

2016 – 2021 Szigetszentmártoni Német Nemzetiségi Kórus – kórusvezető
Jelenleg: Solymári Férfikórus – kórustag.

A fuvola oktatása mellett kutatási területe:

„A számítógép zenepedagógiai alkalmazásának lehetőségei.”

Publikációk: A fuvolahang evolúciója (Parlandó 1996/5-6.)

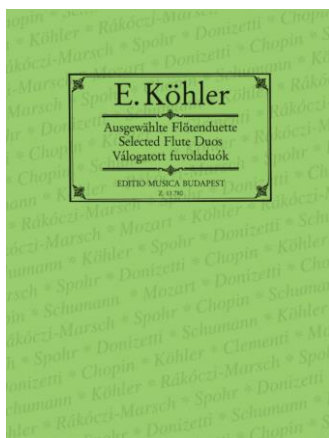
Hangképző gyakorlatok (Fuvolás Társaság lapja (1998)

Vendégoktatóként számítógépes kottagrafika alkalmazása:

Nyíregyházi Főiskola Ének-Zene Tanszék,

ELTE Ének-Zene Tanszék Országos Rabbiképző Liturgia Tanszék).

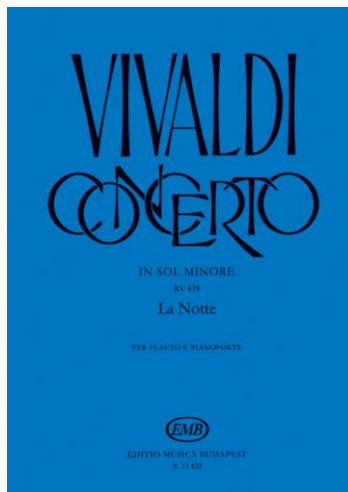
Közreadások:

Köhler, Ernesto: Válogatott fuvoladuók

Közreadta: Tösér Dániel

Kiadó: Editio Musica Budapest Zeneműkiadó

Vivaldi, Antonio: Concerto in sol minore

per flauto e pianoforte "La Notte" RV 439

Közreadta: Orbán György – Tócsér Dániel

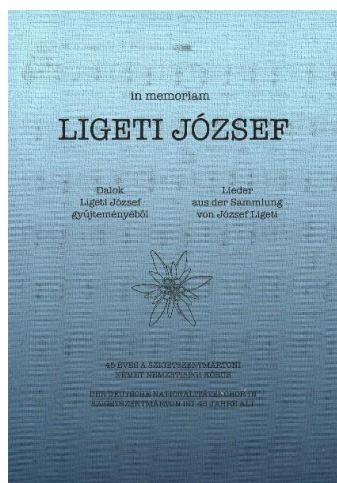
Kiadó: Editio Musica Budapest Zeneműkiadó

Bach: a-moll koncert (partitúra és szólamok) - Magyar Fuvolás Társaság
Dietter: Koncert 2 fuvolára és kamarazenekarra (Part.+zg. kiv. szólamok) (Magyar Fuvolás Társaság)

A fuvola főtárgy oktatásához kapcsolódó idegen nyelvű szakirodalom közreadása koprodukcióban:

Aurele Nicolet: Debussy: Syrinx (Wie Meister Üben),

Könyv: In memoriam Ligeti József – Német nemzetiségi Önkormányzat

(Szegedszentmárton, 2021)

TÖSÉR DÁNIEL PARLANDÓBAN MEGJELENT ÍRÁSAIBÓL

Tösér Dániel: A fuvolahang és fuvolajáték evolúciója [1996/5-6.](#) (18-29. old.)

[Ezt is érdemes megtanulni \(Tösér Dániel\)](#) (2000/1.)

[Elek Tihamér \(Tösér Dániel\)](#) (2001/4.)

[Kovács Imre emlékére \(Tösér Dániel, Kovács Lóránt\)](#) (2007/5.)

INTERJÚALANYKÉNT ZENEI FOLYÓIRATOKBAN

1.

FÚVÓSZENEKARI KARNAGYOK¹

A fúvóskarnagyok főiskolai szintű képzése megindult, de erről Tösér Dániel intézeti igazgató bizonyára bővebben tud beszámolni.

II. Karnagyok képzése

Eördögh János karnagy úr hívta fel a figyelmemet az évek óta szorgalmazott fúvószenei karnagyképzés főiskolai szintű bevezetésére. Most már nemcsak a Népművelési Intézet által régen megkezdett középszintű tanfolyamokon lehet karnagi végzettséget szerezni. Az új képzési formáról *Tösér Dániel* fuvolaművészt, a Zeneművészeti Főiskola Zeneiskolai Tanárképző Intézetének igazgatóját kérdezem.

– Régi igény kielégítésére, már korábban is körvonalazott tervek alapján indult meg az idei tanévben a képzés. Már 1984-ben megvitatta az intézeti és az egyetemi tanács, majd a Művelődési Minisztériumba felterjesztette a fúvószenei karnagy kiegészítő szak tervezetét. A javaslatot a minisztérium elfogadta és megvalósítását három tagozaton – Budapesten, Miskolcon és Pécsen – a pénzügyi feltételek biztosításával is támogatta.

A nappali képzésben résztvevő hallgatók főszakjuktól függetlenül tanulmányaik harmadik félévétől kérhetik felvételüket. Az engedélyt a Tanulmányi Bizottság adja meg a kiegészítő képzésben való részvételre. Akik már korábban megszerezték a ZTI valamelyik szakján a diplomát, azok szakmai ajánlással és munkahelyi hozzájárulással csatlakozhatnak e kétéves kurzushoz.

¹ A Kóta, 1990/10. szám (Részlet)

– *Milyen tantárgyak és témakörök szerepelnek a képzésben?*

– A főszak révén párhuzamosan vagy korábban minden hallgató részt vett már az alapvető zenei és egyéb tárgyak oktatásában, így elegendő volt tantervükbe a szűkebben vett fúvószenekar vezetési tárgyakat beiktatni, összesen heti négy órában, melyhez még a szakmai gyakorlat járul.

A *vezénylési gyakorlat* jelenti a főtantárgyat. Ennek keretében a zenekar irányításának technikai és zenei, sőt pszichológiai követelményeit ismerik meg a növendékek. Az első félévben főként zongora mellett gyakorolnak, de a második félévben már vizsgakövetelmény a zenekarral való munka. A próbamódszerek tudatos kialakítását szorgalmazzuk azzal, hogy a harmadik félévben az értékelés alapját a vizsgapróba jelenti. A záró félév végén a diplomahangversenyen 3-4 különböző karakterű művet kell vezényelniük a jelölteknek.

A karnagy műhelymunkának, felkészülésnek elengedhetetlen kelléke-velejárója a *partitúraolvasás*, illetve *partitúrajáték*, ami a különböző transzponáló hangszerek miatt elég nehéz feladat. A karnagyképzős tanulmányokat végigkíséri ez a stúdium, de az egyéni zongoratanulást is ajánljuk fakultatív tárgyként.

Végül a *hangszerismeret-hangszerelés* teszi teljessé a tanulnivalók körét. Ez is igen fontos, a gyakorlati életre elkészítő tárgy, hiszen a fúvószenekarok vezetői minduntalan rákényszerülnek arra, hogy együttesük adottságaihoz, hangszerösszeállításához igazítsák az előadásra szánt műveket. Három félévben kollokviumon, a negyedikben írás- és szóbeliből álló szigorlaton kell számot adniuk a jelölteknek tudásukról.

– *Milyen szakmai gyakorlatot ír elő a tanterv?*

– Az abszolutórium megszerzéséhez a következők közül kell teljesíteni, kinek-kinek lehetőségei szerint: szakirányú zenei táborban való részvétel, legalább egy évad fúvószenekari játék (bármely hangszeren), intézeten kívüli fúvószenekar vezetése, helyettes karnagy teendők ellátása.

– *Így tehát hivatalosan is főiskolai szintű diplomát lehet szerezni fúvószenekari karnagyként. Együtt jár-ezzel automatikusan a működési engedély?*

– Természetesen kérhetik a diplomázók ennek kiadását – válaszolja utolsó kérdésére Tösérigazgató úr. A friss diplomához „B” kategóriás működési engedély jár, mivel az „A” kategória követelménye az öt éves zenekarvezetői gyakorlat. (Ittész Mihály)

TÖSÉR DÁNIEL
**MONOPOLHELYZET KÉNYSZERBŐLMEGOLDÁS CSAK
ÖSSZEFOGÁSSAL²**

A győri Richter János fafúvós verseny kapcsán kirobbant vitához kívánt hozzászólni a rendezvényt zsűritagként végighallgató Tősér Dániel, aki jelenleg a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Budapesti Tagozatának tanszékvezetője. Nyomatékosan hangsúlyozta azonban, hogy zsűritagi minőségében nincs hozzáfűznivalója az elhangzottakhoz. Inkább, mint tagozatigazgató tizenöt esztendőn keresztül, majd két éven át, mint intézeti igazgató szerzett annyi tapasztalatot, hogy némi magyarázatot adjon a már konzerválódott és Horn András által hősieles elszántsággal bíralt zeneakadémiai monopolhelyzetre.

– Milyen gyökerekre nyúlik vissza ez az állapot, és egyértelműen vétkes-e a Zeneakadémia a helyzet kialakulásában?

– Először hadd válaszoljak a második kérdésre: a Zeneakadémia nem hogy nem vétkes a monopolhelyzet kialakulásában, de ez a feladata a kezdet kezdetén egyértelműen csak gondot okozott az intézménynek. Tudni kell ugyanis, hogy az alsófokú zenetanárképzés 1966-ig a középfokú intézményekben történt. Ekkor emelték főiskolai rangra a zeneiskolai zenetanárképzést és teremtették meg önálló intézményként ennek feltételeit. A művelődési tárca nem gondoskodott azonban arról, hogy a művészképzésért felelős Zeneakadémiától eltérő feladat felügyeletét - hasonlóan a tanárképzés többi területéhez - elvállalja, és úgy, ahogy volt, ezt a Zeneakadémia alá rendelte. A tárcának így volt kényelmes, az Akadémia pedig hiába nem kérte, hiába volt ez nyűg neki, köteles volt elvállalni. Mit tehetett ezzel a számára testidegen intézménnyel? Létrehozott egy központi adminisztrációt, mely megszervezte a képzést. Már is készen volt a stabil hierarchia: a minisztérium csak a Zeneakadémia rektorával, a rektor pedig csak az intézményigazgatóval tárgyalt.

– Csak rossz oldalai voltak ennek a szoros alárendeltségnek?

– Szó sincs róla. A zenetanárképzésben olyan szakmai ügyek hódíthattak így tért, melyek a zeneakadémiai tanároknak voltak szívügyük. A főiskolai brácsaképzést például Lukács Pál egy személyben szervezte meg, mert szükségesnek tartotta a mélyhegedűoktatást minden szintre kiterjeszteni. Másik nagy vívmány volt a hangszerjavítás megszervezése. Mikor látszott, hogy ez milyen égető gond, a Zeneakadémia nemcsak magáról gondoskodott, de a

² Muzsika 1992/11.

tagozatokról is, sőt olyan városokban is elősegítette ennek létrejöttét, mint például Szombathely, ahol még tagozat sem működött. Számos jó dolgot sorolhatnék, ami éppen ennek a függő viszonynak volt a következménye. Jócskán akadtak azonban negatív jelenségek is. A Zeneakadémia mindig is kínosan ügyelt a distancia, a képzési idő és a képzési fokozat különbségének megtartására. Debrecen már hosszú évek óta akart ötéves képzést meghonosítani saját intézményében, ám ez ellen szinte hadjáratokban tiltakoztak. Maximálisan centralizálta ezenkívül a döntési jogköröket a gazdálkodás területén a pénz, a vagyontárgyak elosztásától kezdve a fizetések, óradíjak meghatározásáig. Lassanként megfogalmazódott a tagozatok közös jelszava: legyen minél szorosabb szakmai és minél lazább gazdasági kapcsolat az egyetemmel.

– *Ha már készen voltajelszó, volt tehát elképzelés, miért nem lehetett elkezdni a lassú önállósodást?*

– Például azért, mert ez a sajátos objektív helyzet, az akkori döntés sok-sok szubjektív karakteren keresztül érvényesült. Ebben a helyzetben mindenki leszokott a döntésről és felelősségvállalásról. Az emberek megszokták ezt a kényelmes állapotot. Annyira, hogy 1988 végén, 1989 elején, amikor akció indult a gazdasági önállósodás érdekében, nyílt szavazással kellett állást foglalni az intézményvezetőknek az önállósodás mellett, illetve ellene. Mindössze egyetlen tagozatigazgató szavazott igennel, a többiek ezt nem merték vállalni. Kifizetődőbb volt a régi módi, az egyéni lobbi – jobban bíztak benne, mint a felelősségteljes útban. Mikor végre nagy nehezen konzervatórium létesülhetett a debreceni és szegedi tagozaton, a hirtelen önállóság akkora meglepetést okozott, hogy az intézményvezetők személye körül szabályosan elszabadultak az indulatok. Bármennyire is kíváncs volt tehát az elszakadás, minden lépés meghozta a maga buktatóját, csalódását.

– *Hol tart most a helyzet?*

– Az 1988 óta eltelt időszak, melyben rektorváltás is történt, sok eredményt hozott. Amikor lemondtam intézeti igazgatói tisztemről, Soproni József senkit sem kért fel már helyettem. A Zeneiskolai Tanárképző Intézet, mint szervezet megszűnt, a debreceni és szegedi tagozat konzervatóriumává szerveződött, a képzési idő négy évre emelkedett. Minden tagozat önállóan szervezheti szakmai munkáját, ami kétségkívül óriási előrelépés. A gazdasági vezetés ezután mindenkivel önállóan tárgyal, lényegében kontroll nélkül. Ezzel együtt sosem lesz olyan minisztérium, mely a tanárok és a szakma óhaja szerint alakítja majd át a helyzetet. Egy muzsikustanárr pedig, ha van hivatásérzete, azt látja, hogy

valaki monopolhelyzetben van fölötte. Aki ezzel szemben protestál, fel is kell, hogy vállalja a helyzetet.

– *Ezt hogy érti?*

– Úgy, hogy nem elég sóhajtozni: a helyzet megváltoztatását nem kizárólag mástól kell várni. Fokozott felelősséggel kell részt venni a felsőoktatási törvény megalkotásában és végrehajtásában, az új döntések meghozatalában, a főiskolai statútumok elkészítésében. Ehhez az egyesületi törvény keretében és szellemében kell koncentrálni a szakmai erőket és szakmai érdekeket.

Lehetetlen egyetlen lépést tenni például anélkül, hogy az iskolán belüli teljesítményérdekeltséget és biztos egzisztenciát meg nem teremtenénk. Ez még a mai pénzügyi helyzetben is javítható. Áldatlan állapot ugyanis, hogy ha csak tíz forintért is, de mindenki a Zeneakadémián akar tanítani, mert csak annak van rangja. Az ottani hihetetlenül alacsony bérek aztán – dicsőség ide, dicsőség oda – arra késztetik az ott tanítókat, hogy másutt teremtsék meg az egzisztenciájukhoz szükséges minimumot. Ennek pedig csakis a tanítás színvonala és szelleme láthatja kárát.

– *Ha mindaz, amit itt minimumként említett, megvalósul, mikorra várható a monopolhelyzet megszűnése?*

– Nem tudom, de lehet, hogy nem is kell ezen törnünk a fejünket. Elképzelhető, hogy az egész okoskodás teoretikus marad, mert az élet alakulása megoldja a dilemmát. Határozott lépések történtek ugyanis a regionális universitas-centrumok létrehozására, működésüket a felsőoktatási törvény szabályozza. Szükségtelenek lesznek a szakmai felügyeleti szervek, mivel minden iskola autonóm intézményként fog működni.

Tóth Anna